

A prefektusi tisztség az önkormányzati rendszerben és az alkotmánybíróvási gyakorlatban

1. A helyi közigazgatás alkotmányossága Romániában

Az alkotmány a legmagasabb rangú jogi norma: az összes alsóbb jogszabálynak összhangban kell lennie az alkotmánnyal. Az alkotmány felsőbbségének megvalósítására, az alkotmány érvényesítésére jött létre Romániában, 1992-ben, az alkotmánybíráskodás intézménye.¹ Vagyis az alkotmánybíráskodásnak tízéves múltja van Romániában.²

A tanulmány nemcsak a 2001. évi 215. számú helyi közigazgatási törvényre vonatkozó alkotmánybíróvási döntéseket vizsgálja, hanem a korábbi, 1991. évi 69. számú, hatályon kívül helyezett helyi közigazgatási törvényre vonatkozó gyakorlatot is. Számos problémát az új törvény ugyanúgy vagy hasonlóképpen szabályoz, és ez indokolja a kérdésfeltevés aktualitását. A helyi közigazgatásra vonatkozó alkotmánybíróvási döntések alapján (lásd az 1. mellékletet) megfigyelhető a helyi közigazgatás dinamikája (a helyi autonómia fokozatos erősödése és térnyerése³) és az alkotmánybíróvási gyakorlat dinamikája (az Alkotmánybíróság álláspontjainak változása a politikai-jogi helyzet fejlődésével).

Az Alkotmánybíróság gyakorlatából világosan kitűnik, hogy a helyi közigazgatásra vonatkozó alkotmányos szabályok⁴:

- rendkívül általánosak, és éppen ezért nagyon tágan értelmezhetőek;
- általánosságukból következik a garanciális elemek hiánya: nincsenek valós alkotmányos garanciák a helyi autonómia biztosítására. A felületes alkotmányos rendelkezésekbe "befér" egy valóban decentralizált, vagy egy hibrid, részlegesen decentralizált rendszer is;
- az alkotmánybíróvási alkotmányértelmezés erőtlensége: az Alkotmánybíróság gyengén képviselte a helyi autonómia jogát, túlzott módon ragaszkodtak az adott formális szabályokhoz. Romániában nem határozta meg és nem biztosította az alkotmánybíróvási gyakorlat a helyi autonómia határait, ily módon kényszerítve a törvényhozót és a kormányt egy garanciarendszer betartására. A magyarázat az Alkotmánybíróság ilyen típusú gyengeségére kettős: egyrészt a román politikai-jogi kultúra természete, másrészt az Alkotmánybíróság túlzott tartózkodása attól, hogy a "láthatatlan alkotmány" alapján döntsön, és ezzel a törvényhozó vagy az alkotmányozó szerepébe helyezze magát.

Ennek ellenére az autonómia és a decentralizáció fokozatosan erősödött; sokat levetett a kezdeti hibrid jellegéből Románia helyi közigazgatása. A reformot viszont korántsem lehet befejezettnek tekinteni. A helyi közigazgatás mindennapjai új és új problémákat tárnak fel, melyekre megoldást kell találni:

- újra kell gondolni a helyi tanács és a polgármester közötti viszonyrendszert;
- valóban biztosítani kell az önkormányzati feladatok és a minőségi megoldásukhoz szükséges erőforrások közötti arányosságot;
- szükséges a prefektusi tisztség reformja, a dekoncentrált megyei szakigazgatás megyei tanácsi hatáskörbe való decentralizálása;
- megoldást kell találni a regionális fejlesztés és a területfejlesztés problémájára;
- növelni kell az önkormányzatok részesedését a GDP-ből, és tudatosítani kell aktív gazdaságfejlesztési szerepüket stb.

Még egy problémát szeretnék tisztázni előljáróban: van-e Romániában önkormányzatiság? A válaszom az, hogy igen,

Romániában van önkormányzatiság, a román terminológia alapján megfogalmazva: *helyi autonómia alapján működő decentralizált közigazgatási alrendszer*. Körülbelül 1998 óta beszélhetünk valódi önkormányzatiságról. Persze, a jelenlegi rendszernek is vannak ellentmondásos elemei, súlyos problémái, de ez egyáltalán nem ok arra, hogy elutasítsuk az önkormányzatiságot mint a romániai helyi közigazgatás jellemzőjét, amikor az önkormányzati jogosítványok léteznek. A román szaknyelv nem ismeri az önkormányzat ("autogouvernare") fogalmát. A Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját (European Charter of Local Self-Government) Helyi Autonómia Európai Chartájának fordították (Carta Europeana a Autonomiei Locale). Tették ezt a szintén hivatalosnak számító francia nyelvű változat alapján: Charte européenne de l'autonomie locale. Ez sem indok az önkormányzatiság létének el nem ismerésére: a helyi autonómia és a helyi önkormányzatiság ebben az értelemben szinonimák. A román politikai-jogi kultúra a francia mintákat követi, és ezért nem ismeretes a magyar nyelvbe és közjogi gondolkodásba német minta (Selbstverwaltung) alapján bekerült önkormányzat-fogalom. Ezért veszem a bátorságot és használom az önkormányzatot a romániai helyi közigazgatás elnevezésére.

Jelen tanulmány célja éppen az egyik problematikus elem, a prefektusi tisztség elemzése. Éppen ezért a negatív elemek lesznek túlsúlyban.

2. A prefektus szerepe az önkormányzati rendszerben

A prefektus a kormány képviselője a megyékben (és Bukarest municípium közigazgatásában), vagyis központi alárendeltségű, a területi-közigazgatási egységben működő (dekoncentrált) államigazgatási szerv. A prefektusi tisztség nem köztisztviselői, hanem politikai funkció.

A prefektust nem választják, kormányhatározattal nevezik ki és mentik fel tisztségéből. Napóleon óta ugyan változott a prefektusi funkció, de célja ugyanaz: "a nemzeti érdekek érvényesítése", az erőteljes központi ellenőrzés és befolyás megvalósítása. A prefektusi tisztség jogi-formális jellegén túl pártpolitikai hatalmi pont. Informális szempontból a prefektus magát a helyi közigazgatás vezetőjének tekinti, amely politikai súlyánál fogva közvetlenül avatkozik bele az önkormányzatok életébe. A törvény 132. szakasza hiába állapítja meg, hogy a prefektus és az önkormányzatok között nincsenek alárendeltségi viszonyok. A törvényességi ellenőrzés is feltételez bizonyos fokú működési alárendeltséget (különös figyelmet szentelve a megtámadott közigazgatási aktus automatikus felfüggesztődésnek).

Hatásköre két fő területet ölel fel:⁵

a) törvényességi ellenőrzés: a prefektus felügyel arra, hogy a helyi tanácsok és polgármesterek, a megyei tanácsok és a megyei tanácsok elnökei a törvényeknek megfelelően fejtsék ki tevékenységüket. A prefektusnak nincs joga közvetlen beavatkozásra az önkormányzatok tevékenységébe. A törvénytelennek vélt közigazgatási aktust (helyi vagy tanácsi határozatot, a polgármester vagy a megyei tanács elnökének rendelkezését) közigazgatási bírósági eljárással megtámadhatja. Az aktusról nem a prefektus, hanem a törvényszék dönt.⁶ Vagyis ez egy enyhébb, közvetett ellenőrzési forma.

b) közvetlen igazgatási hatáskör: a prefektus vezeti a minisztériumok és a központi szakigazgatás "decentralizált" közszolgáltatásainak a tevékenységét.⁷ Az idézőjel szándékos, mert ezeknek a közszolgáltatásoknak az esetében nincs szó decentralizációról, csak dekoncentrációról.⁸

A 2001. évi 760. számú törvény a prefektust egyébként úgy határozza meg, hogy "a Kormány képviselőjeként" "központi közigazgatási tisztségviselő."

3. A prefektúra intézménye az alkotmánybírói gyakorlatban

Az 1991. évi 69. számú törvény 1996-os módosításakor a következő szabályt vezették be: "A prefektus, az alprefektus és a saját apparátus a prefektúrán fejt ki tevékenységét. A prefektúrának és, az esetnek megfelelően, a megyei tanácsnak és saját apparátusának a székhelye a megyeszékhely municípiumban levő, országos érdekű köztulajdon képező közigazgatási palotában van."⁹ Ezzel a módosítással kapcsolatban több alkotmányossági kérdés merült fel:¹⁰

a) a "prefektúra" új intézményének megalakítása alkotmányellenes, mert az alkotmány csak a prefektusi tisztségről rendelkezik;¹¹

b) a prefektúra így ugyanazt a rangot kapná, mint a megyei tanács, amely ellentétes a megyei tanács törvényes

pozíciójával;

c) az a rendelkezés, mely szerint a Közigazgatási palota országos érdekű köztulajdon, ellentétes az Alkotmány 135. szakaszával, mely szerint a tulajdon köztulajdon vagy magántulajdon, és a köztulajdon csak az államé vagy a területi-közigazgatási egységeké. A cél a megyei közigazgatási palotának a Kormány hatáskörébe való utalása volt ("a kormányt pedig a prefektus képviseli"). Ez ellentétes a helyi autonómia elvével.¹²

Ugyanez a törvénymódosítás sérti a helyi közigazgatási törvény 73. szakaszát, mely az Alkotmány 135. szakasz (3). és (4) bekezdésének alapján a javak természete vagy rendeltetése az a kritérium, mely alapján meghatározzák a közjavak államhoz vagy területi-közigazgatási egységhez való tartozását.

Az Alkotmánybíróság nem fogadta el ezt az érvelést.

Az alkotmányvédő intézmény szerint a prefektúra nem veszi át a prefektus helyét. A prefektúra létrehozásának célja, hogy a prefektus alkotmányos és törvényes hatásköreinek a gyakorlásához szükséges igazgatási szervezetet biztosítsa. Egyetlen alkotmányos rendelkezés sem tiltja autonóm közhatóságok létrehozását. Szerintem az Alkotmány egyetlen kreációs normája sem engedélyezi a prefektúra létrehozását, és a prefektúra nem minősül autonóm hatóságnak. A prefektúra, mint intézmény, az alkotmányosság határán lebeg: abban a pillanatban alkotmánysértővé válna a léte, ha a prefektus munkájának segítségével túl hatásköröket állapítanának meg neki.

Vegyük tovább az alkotmánybíróági érvelést. A törvény egyetlen rendelkezéséből sem következik, hogy a prefektúra ugyanazt a rangot kapná, mint a megyei tanács, ilyen következtetést elhamarkodott abból levonni, hogy ugyanabban az épületben van a székhelyük. A két intézmény törvényes céljaik és feladatkörük eltérőek és sajátosak.

A harmadik esetben világos alkotmánysértés állt fenn, de az Alkotmánybíróság ezt sem fogadta el.¹³ A közigazgatási palotát országos érdekű (vagyis állami) köztulajdonba sorolni alkotmányellenes. Az Alkotmánybíróság szerint a besorolási kritériumokat nem az alaptörvény, hanem a közigazgatási törvény tartalmazza, így a törvényhozó eltérhet, kivételeket állapíthat meg saját rendelkezése alól. Nem vették figyelembe, hogy a javak természete és rendeltetése, mint a köztulajdon besorolási kategóriái, levezethetők az Alkotmány 135. szakaszának (3). és (4). bekezdéseiből és a 119. szakaszból. Ismét a formális garanciák hiányáról van szó, és az erőtlen, a helyi autonómiát rendkívül szűk módon értelmező álláspontra helyezkedett az Alkotmánybíróság.

Az új közigazgatási törvény nem foglalkozik a kérdéssel, mert az végül a köztulajdonról szóló törvény¹⁴, a helyi autonómia javára rendezte: ma a megyei tanács épülete megyei köztulajdonnak számít.¹⁵

Éppen ezért elképesztő, hogy egy alsóbb jogszabály, a prefektúrák újraszervezéséről és működéséről szóló, 2001. évi 9-es számú kormányhatározat ismét "országos érdekű köztulajdonként" emlegeti¹⁶ a prefektúrának a megyei tanáccsal megosztott székhelyét. A kormányhatározat ezen rendelkezése törvénytelen.

A kormányhatározat egyéb rendelkezései is kifogásolhatóak: a prefektúrán jogi személyiséget állapít meg. Továbbá a határozat szerint "a prefektúrák szerepe az Alkotmány, a helyi közigazgatási törvény és más jogszabályok által a prefektusnak meghatározott hatáskörök és prerogatívák megvalósítása". Vagyis hatáskört állapít meg a prefektúráknak (ilyet a közigazgatási törvény nem tesz!). Egy jogi személyiség nélküli szakapparátus, amely segíti a prefektust saját hatásköre gyakorlásában, nem lépi túl az alkotmányos kereteket, de amiről itt szó van, az igen.

Nem csak ez a gond a határozattal. A határozat hosszú hatásköri jegyzéket is tartalmaz. Csak egy furcsaságot emelek ki. Például a prefektúra szakapparátusa "a kormányprogram alapján elkészíti a megye saját gazdasági-szociális programjait, 4 éves időszakra..." A határozat konzultációs kötelezettséget is előír (egyeztetni kell az önkormányzatokkal), ennek ellenére a rendelkezés törvényt sért. Beavatkozik a megyei tanácsi hatáskörbe. A megyei tanács "stratégiákat, előrejelzéseket és programokat fogad el a megye vagy ennek egyes vidékei gazdasági-szociális fejlesztése érdekében, a helyi tanácsoktól kapott javaslatok alapján." A megyei tanács "elrendeli, jóváhagyja és követi, az érdekelt községi és városi közigazgatósági hatóságokkal együttműködve, az ezek megvalósulásához szükséges intézkedéseket, ideértve a pénzügyi jellegűeket is." Mi köze van a kormánynak a helyi, megyei érdekű fejlesztéshez a szükséges források költségvetési leosztásán kívül? A 9-es kormányhatározat szerint nagyon is sok. A prefektuson/prefektúrán keresztül a központ akar a megyékben kormányozni és igazgatni, átlépve a helyi autonómia alkotmányos joga alapján az önkormányzatok számára meghatározott hatásköröket.

Szerencsére a problematikus kormányhatározat rendelkezései a gyakorlatban nem igazán alkalmazhatóak.

4. A prefektus által gyakorolt törvényességi ellenőrzés határideje az alkotmánybíróági gyakorlatban

Egy másik alkotmányossági probléma a prefektus által gyakorolt törvényességi ellenőrzéshez kapcsolódik. Az Alkotmány szerint "a prefektus megtámadhatja a közigazgatási bírói hatóság előtt a megyei és a helyi tanács vagy a polgármester egy aktusát, abban az esetben, ha az aktust törvénytelennek véli".

Az 1991. évi 69. számú és a 2001. évi 215. számú helyi közigazgatási törvények is határidőhöz kötötték a prefektus által gyakorolt törvényességi ellenőrzési jogot. Az 1991. évi 69-es számú törvény így rendelkezett: "a prefektus nyilatkozik az aktus törvényességéről, az aktus közlésétől számított 15 napon belül".¹⁷ Az aktust az elfogadásától számított 10 napon belül kellett a prefektussal közölni. Az Alkotmánybíróság kezdeti álláspontja szerint a helyi és a megyei tanács, valamint a polgármester és a megyei tanács elnöke kötelesek közölni bármely elfogadott aktust a prefektussal, viszont a prefektust nem kötheti a 15 napos vagy bármely más határidő. Az Alkotmánybíróság szerint "egy jogállamban elképzelhetetlen, hogy egy helyi hatóság törvénytelen aktusát ne támadhatná meg az igazságszolgáltatás előtt a prefektus, mint a Kormány képviselője, figyelembe véve a Kormány alapvető küldetését, a törvények végrehajtását."¹⁸ vagyis a törvényes határidő megállapítása sérti az Alkotmányt, amely nem köti időbeli feltételhez a prefektus keresetének benyújtását. A 2001. évi 215-ös számú törvény viszont ismét tartalmaz egy 30 napos határidőt, amelyen belül a prefektusnak be kell nyújtania a keresetet. Ha ezen alkotmánybíróági gyakorlat alapján közelítjük meg a kérdést, akkor ez a határidő is alkotmányellenes.

Az Alkotmánybíróság azonban 1999-ben megváltoztatta az álláspontját.¹⁹ 1999 óta az Alkotmánybíróság úgy érvel, hogy a jogvesztő határidő alkotmányos, mert az alaptörvény szerint a prefektus hatáskörét a törvény szerint határozzák meg, és ezért lehetséges határidőhöz kötni a törvényességi ellenőrzési jogot.

Vagyis az Alkotmánybíróság szerint a 30 napos határidő jogvesztő jellegű, és a prefektus ezen határidő elteltével nem gyakorolhatja a törvényességi ellenőrzést. Erre csak a jogaikban sértett állampolgároknak van lehetőségük, az 1990. évi 29-es számú, a közigazgatási bíráskodásról szóló törvény feltételei között. A jogvesztő 30 napos határidő korlátozza a prefektus hatalmát, és ezért összhangban van a helyi autonómiával.

5. A prefektus és a polgármesterek felfüggesztésének gyakorlata

A rendszerváltás utáni romániai helyi közigazgatás "betegségének" egyik legfontosabb tünete volt az, hogy a prefektusok polgármesterek sorait függesztették fel, túlnyomórészt politikai indokok alapján, megsértve a helyi autonómia elvét, az ártatlanság vélelmét és a jogállami értékeket²⁰ (Románia akkor még nem ratifikálta a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját²¹). A felfüggesztések jogi alapját adó törvénytörvény viszonylag későn került az Alkotmánybíróság elé, utólagos normakontroll során. A kérdés alkotmányosságáról az Alkotmánybíróságnak, formai okok végett, egyáltalán nem kellett nyilatkoznia.

A felfüggesztések alapjául az 1991. évi 69. számú törvény 46. szakasza szolgált: "A polgármesterek, tisztségük gyakorlásában, a törvény oltalmát élvezik. A prefektus egy jogi kivizsgálás idejére elrendelheti a polgármester tisztségéből való felfüggesztését. Ezen intézkedés ellen a polgármester az igazságszolgáltatáshoz fordulhat, a közigazgatási bíráskodásról szóló törvény feltételei szerint." A törvényt az 1996-os módosítás során megváltoztatták, ezért az Alkotmánybíróság úgy találta, hogy az alkotmányossági kifogás tárgyát veszítette, és mint ilyen utasította vissza.²² Az 1996-os szöveg szerint a felfüggesztést a bíróságnak vagy az ügyészségnek indoklással együtt kell kérnie, abban az esetben, ha a polgármestert bűncselekmény szándékos elkövetéséért bíróság elé állították, vagy az ellene indított bűnvádi eljárás során előzetes letartóztatásba helyezték.²³ Így a törvény gyakorlatilag megszüntette a prefektus "teljhatalmát", és a felfüggesztést törvényes feltételekhez kötötte. A 2001. évi 215. számú törvény ugyanezen a vonalon haladt tovább. A jelenleg hatályos rendelkezések szerint a polgármester mandátuma automatikusan felfüggesztődik, ha a polgármestert előzetes letartóztatásba helyezték, a prefektus (rendelettel) csak tudomásul veszi a mandátum ex lege bekövetkező felfüggesztését. Ha a tisztségéből felmentett polgármestert ártatlannak találták, akkor az kártérítésre jogosult.²⁴ A végleges bírósági döntéssel szabadságvesztéses büntetésre ítélt polgármester mandátuma automatikusan megszűnik.²⁵ Az így kialakított felelősségi rendszer összhangban van az alkotmányos elvekkel.

1. Melléklet: A helyi közigazgatási törvényekre vonatkozó alkotmánybíróági döntések jegyzéke (1992-2002)

1994

1. Decizie nr. 137 din 07/12/1994 privind solutionarea exceptiei de neconstitucionalitate a prevederilor art. 101 alin. 2 din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991*)

1995

2. Decizie nr. 74 din 27/07/1995 privind exceptia de neconstitucionalitate din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, invocata în Dosarul nr. 38/1995

1996

3. Decizie nr. 40 din 11/04/1996 privind neconstitucionalitatea unor prevederi din Legea pentru modificarea si completarea Legii administratiei publice locale nr. 69/1991

4. Decizie nr. 43 din 24/04/1996 privind solutionarea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 115 din Legea nr. 69/1991 privind administratia publica locala, invocata de Consiliul Judetean Covasna, reclamant în Dosarul nr. 82/F/1994 al Curtii de Apel Brasov

5. Decizie nr. 42 din 24/04/1996 privind solutionarea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 46 din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, invocata de recurentul Serbu Sorin Inocentiu, în Dosarul nr. 1.589/1995 al Curtii Supreme de Justitie Sectia de contencios administrative

6. Decizie nr. 88 din 11/09/1996 privind exceptia de neconstitucionalitate a art. 115 din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991

7. Decizie nr. 125 din 22/10/1996 privind pronuntarea asupra recursului declarat de Serbu Sorin Inocentiu împotriva Deciziei nr. 42 din 24 aprilie 1996, prin care Curtea Constitutionala a respins, ca fiind lipsita de obiect, exceptia de neconstitucionalitate a art. 46 din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, modificata prin Legea nr. 24/1996

1998

8. Decizie nr. 54 din 19/03/1998 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 52 alin. (2) din Legea nr. 69/1991 privind administratia publica locala, republicata, modificata ^{si} completata prin Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 22/1997

9. Decizie nr. 83 din 19/05/1998 privind exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor Ordonantei de urgenta a Guvernului nr. 22/1997 pentru modificarea ^{si} completarea Legii administratiei publice locale nr. 69/1991, republicata

10. Decizie nr. 149 din 27/10/1998 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 115 alin. (2) din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, republicata

1999

11. Decizie nr. 66 din 27/04/1999 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 111 alin. (2) si (3) din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, republicata

12. Decizie nr. 179 din 16/11/1999 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 111 alin. (3) din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, republicata

2001

13. Decizie nr. 16 din 18/01/2001 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 111 alin. (2) si (3) din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, republicata

14. Decizie nr. 103 din 10/04/2001 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 77 din Legea nr. 70/1991 privind alegerile locale, republicata, cu modificarile ^{si} completarile ulterioare, ^{si} a dispozitiilor art. 17 alin. (6) din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, republicata

15. Decizie nr. 112 din 19/04/2001 asupra sesizarii de neconstitucionalitate a prevederilor art. 17, art. 40 alin. (7), art. 43 alin. (3), art. 51, art. 68 alin. (2), art. 90 alin. (2) ^si (3), art. 106 alin. (8), art. 110 ^si art. 145-148 din Legea administratiei publice locale

16. Decizie nr. 195 din 19/06/2001 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 38 alin. (2) lit. d) din Legea administratiei publice locale nr. 215/2001, ale art. 95 din Legea administratiei publice locale nr. 69/1991, republicata, precum ^si ale art. 58 din Legea nr. 27/1994 privind impozitele ^si taxele locale, republicata

2002

17. Decizie nr. 110 din 02/04/2002 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 38 alin. (2) lit. d) teza a treia din Legea administratiei publice locale nr. 215/2001, cu modificarile ulterioare, ^si ale art. 58 din Legea nr. 27/1994 privind impozitele ^si taxele locale, republicata, cu modificarile ulterioare

18. Decizie nr. 142 din 30/04/2002 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 5 din Hotarârea Guvernului nr. 9/2001 privind reorganizarea ^si functionarea prefecturilor ^si a dispozitiilor art. 141 alin. (2) din Legea administratiei publice locale nr. 215/2001

19. Decizie nr. 143 din 30/04/2002 referitoare la exceptiile de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 38 alin. (2) lit. d) teza a doua din Legea administratiei publice locale nr. 215/2001 ^si ale art. 58 din Legea nr. 27/1994 privind impozitele si taxele locale, republicata, cu modificarile ^si completarile ulterioare

20. Decizie nr. 203 din 04/07/2002 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a prevederilor art. 70 alin. (3) din Legea administratiei publice locale nr. 215/2001

21. Decizie nr. 228 din 10/09/2002 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 9 din Legea concurentei nr. 21/1996 ^si ale art. 47 din Legea administratiei publice locale nr. 215/2001

22. Decizia nr. 233 din 10 septembrie 2002 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 38 alin. (2) lit. d) teza a treia din Legea administratiei publice locale nr. 215/2001, cu modificarile ulterioare, ^si ale art. 58 din Legea nr. 27/1994 privind impozitele si taxele locale, republicata, cu modificarile ulterioare art. 38 alin. (2) lit. d) teza a treia

23. Decizie 234 din 10 septembrie 2002 referitoare la exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 113 alin. (2) teza a doua din Legea administratiei publice locale nr. 215/2001, cu modificarile ulterioare

2. Melléklet: A helyi közigazgatási törvények és módosításai

1991. évi 69. számú helyi közigazgatási törvény

Módosításai:

1996. évi 24-es számú törvény

1997. évi 50-es számú törvény

1997. évi 22-es számú sürgősségi kormányrendelet (az Alkotmánybíróság alkotmányellenesnek nyilvánította - 1998/83 Abd)

1999. évi 107-es sürgősségi kormányrendelet

2001. évi 253-as számú törvény

2001. évi 510-es számú törvény

2001. évi 215. számú helyi közigazgatási törvény

Módosításai:

2001. évi 74-es számú sürgôsségi kormányrendelet

2001. évi 738-as számú törvény

2002. évi 216-os számú törvény

Jegyzetek

¹ Az Alkotmánybíróságot az 1991-es román Alkotmány hozta létre, és 1992-ben alakult meg. A romániai alkotmánybíráskodásról magyar nyelven lásd: Veress Emôd: A román Alkotmánybíróság hatásköre, *Magyar Kisebbség*; 2000. 3. szám; Veress Emôd: A román Alkotmánybíróság szervezete és hatásköre, *Jura*, VII évf. 2. szám. Román nyelven a legjobb összefoglaló: Ion Deleanu: *Justitia constitutională*, Lumina Lex, Bukarest, 1995.

² Ha nem tekintjük alkotmánybíráskodásnak az alkotmányossági kontroll korábbi formáit.

³ A helyi autonómia *erôsödésén* a 69-es helyi közigazgatási törvényben már biztosított önkormányzati jogosítványok hatékonyságának növelését, a helyi autonómia *térnyerésén* az önkormányzatiság új területekre való bevezetését értem.

⁴ 119. szakasz - Alapelvek.

A területi-közigazgatási egységek közigazgatása a helyi autonómiának és a közszolgálatok decentralizálásának az elvén alapul.

120. szakasz - Községi és városi hatóságok.

/1/ A törvény feltételei között választott helyi tanácsok és a választott polgármesterek képezik a községek és a városok helyi autonómiáját megvalósító közigazgatási hatóságokat.

/2/ A helyi tanácsok és a polgármesterek a törvény feltételei szerint működô autonóm közigazgatási hatóságok, melyek megoldják a községek és a városok közügyeit.

/3/ Az /1/. bekezdésben említett hatóságok létrehozhatóak a municípiumok területi-közigazgatási alegységeiben is.

121. szakasz - A megyei tanács.

/1/ A megyei tanács a községi és a városi tanácsok tevékenységét a megyei szintû közszolgálatok ellátására összehangoló közigazgatási hatóság.

/2/ A megyei tanács a törvény feltételei szerint választandó meg és működik.

122. szakasz - A prefektus.

/1/ A Kormány egy-egy prefektust nevez ki minden egyes megyébe és Bukarest municípiumba.

/2/ A prefektus helyi viszonylatban a Kormány képviselôje, ô vezeti a minisztériumok és a többi központi szerv területi-közigazgatási egységekbeli decentralizált közszolgálatait.

/3/ A prefektus feladatkörét a törvény szerint kell megállapítani.

/4/ A prefektus a közigazgatási bíróság elôtt megtámadhatja a megyei, a helyi tanács vagy a polgármester valamely aktusát, ha ezt törvényellenesnek véli. A megtámadott aktus jog szerint felfüggesztettnek tekintendô.

⁵ Lásd: Veress Emôd: *A helyi közigazgatási törvény. Kommentár a gyakorlat számára*. RMDSZ, Kolozsvár, 2002, 103-113.

⁶ Ez a prefektus "elfogadható" hatásköre. A gond az, hogy az alkotmány szerint a prefektus által megtámadott aktus automatikusan felfüggesztôdik, és ez "prejudikál" (Varga Attila).

⁷ Megyénként körülbelül 40 "igazgatóság" van szó. Ezek legnagyobb része megyei tanácsi hatáskörbe decentralizálható.

⁸ Decentralizációt ezeknek az "igazgatóságoknak" a megyei tanács hatáskörébe való utalása jelentene, a minôségi működésükhöz szükséges forrásokkal együtt.

- 9 1996. évi 24-es számú törvény, 112. pont. A 2001. évi 215-ös számú helyi közigazgatási törvény szerint "A prefektus, az alprefektus, a főtitkár és a saját szakapparátus a prefektúrán fejt ki tevékenységét".
- 10 1996/40 alkotmánybírósági döntés (a továbbiakban: Abd).
- 11 122. szakasz.
- 12 Alkotmány, 119. szakasz.
- 13 Lásd az 1998/149 Abd-t is.
- 14 1998. évi 213-as számú törvény a köztulajdonról és annak jogi helyzetéről.
- 15 Melléklet: II/2.
- 16 2. szakasz (1). bekezdés.
- 17 101. szakasz (2). bekezdés.
- 18 1994/137 Abd; 1995/74 Abd.
- 19 1999/66 Abd. Ugyanezt az irányt folytatja: 1999/179 Abd, 2001/16 Abd.
- 20 A problémáról, statisztikákról, nemzetközi visszhangjáról lásd: Report on Local Democracy in Romania, Council of Europe, 1995.
- 21 Románia 1994-ben írta alá, és 1997-ben, a 199-es számú törvénnyel ratifikálta a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját.
- 22 1996/42 Abd, 1996/125 Abd.
- 23 Újraalkotott 1991. évi 69-es számú törvény, 49. szakasz.
- 24 2002. évi 215-ös számú törvény, 77. szakasz.
- 25 Ugyanott, 72. szakasz.

- [Varga E. Árpád: A romániai magyarság népességcsökkenésének okairól](#)
- [Benedek Gyula: Vélemény Varga E. Árpád *A romániai magyarság népességcsökkenésének okairól* c. tanulmányáról](#)
- [Horváth István: A migráció hatása a népesség előszámítására](#)
- [Kiss Tamás: A népességfogyás "kontextusa" - válasz Varga E. Árpád vitaindító tanulmányára -](#)
- [Sebők László: Hozzászólás Varga E. Árpád vitaindító írásához](#)
- [Szilágyi N. Sándor: Észrevételek a romániai magyar népesség fogyásáról, különös tekintettel az asszimilációra](#)
- [Veres Valér: A romániai magyarok 2002. évi lélekszámáról](#)
- [Dr. Görömbei Sára: Demográfiai kutatás a kárpát-medencei magyarság fogyásának okairól](#)
- [Rónai András: Erdély népességi viszonyai](#)
- [Vita Sándor: Tallózás az 1930. évi román népszámlálás köteteiben](#)
- [Schneller Károly: Magyarok és románok erőviszonyai Erdélyben](#)
- [Dr. Oberding József György: Adatok az erdélyi magyar középosztály termeléséhez](#)
- [Dr. Kovács Alajos: A nemzetiségi statisztika problémája](#)
- [A lakosság megoszlása nemzetiség szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján \(A\)](#)
- [A lakosság megoszlása nemzetiség szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján \(B\)](#)
- [A lakosság megoszlása nemzetiség szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján \(C\)](#)
- [A lakosság vallás szerinti megoszlása a 2002-es népszámlálási adatok alapján \(A\)](#)
- [A lakosság vallás szerinti megoszlása a 2002-es népszámlálási adatok alapján \(B\)](#)
- [A lakosság megoszlása anyanyelv szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján \(A\)](#)
- [A lakosság megoszlása anyanyelv szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján \(B\)](#)
- [A lakosság megoszlása anyanyelv szerint a 2002-es népszámlálási adatok alapján \(C\)](#)
- [A lakosság nem szerinti megoszlása a 2002-es népszámlálási adatok alapján](#)
- [Rostás Zoltán: Előszó A. Golopentia: *Ajánlások a jövő rendszer kormányprogramjához* c. írásához](#)
- [Anton Golopentia: Ajánlások a jövő rendszer kormányprogramjához](#)
- [Kalligram Alapítvány Jogelemző Csoportja \(Jarábik Balázs, Csirik Zsolt, Gál Gábor\): Memorandum: a Szlovák Köztársaság által a magyar kedvezménytörvény módosításához kidolgozott jegyzék jogi elemzése](#)

- [Richard Jenkins: Az etnicitás újragondolása: identitás, kategorizáció és hatalom](#)
- [Horváth Réka: Az RMDSZ céljainak változása az elmúlt tizenkét év során](#)
- [Veress Emőd: A prefektusi tisztség az önkormányzati rendszerben és az alkotmánybírósági gyakorlatban](#)
- [Császár Melinda: A kedvezménytörvény megjelenítése a központi román sajtóban](#)
- [Kádár Magor: Az érem másik oldala: a státustörvény az erdélyi román köztudatban és a román nyelvű írott sajtóban](#)

(c) Jakobffy Elemér Alapítvány, Media Index Egyesület 1999-2004
Impresszum | Médiaajánlat | Adatvédelmi záradék